

JUGOISTOČNA AZIJA

Europska unija jača svoje veze sa zemljama jugoistočne Azije i promiče regionalnu integraciju s Udruženjem država jugoistočne Azije (ASEAN). EU je u jugoistočnoj Aziji snažan ekonomski subjekt i važan donator razvojne pomoći angažiran u izgradnji institucija, jačanju demokracije, dobrog upravljanja i ljudskih prava. EU je zabrinut zbog geostrateških pitanja u regiji, kao što su spor o Južnokineskom moru i ekološka pitanja u podregiji Mekong. EU je mobilizirao paket „Team Europe” u iznosu većem od 800 milijuna EUR za borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 u regiji i ublažavanje njezinih socioekonomskih posljedica.

U ovom informativnom članku opisuje se regija jugoistočne Azije. Vidjeti također informativne članke o južnoj Aziji ([5.6.7.](#)) i istočnoj Aziji ([5.6.8.](#)).

PRAVNA OSNOVA

- Glava V. (vanjsko djelovanje EU-a) Ugovora o Europskoj uniji (UEU);
- članci 206. i 207. (trgovina) te članci od 216. do 219. (međunarodni sporazumi) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU);
- Sporazumi o partnerstvu i suradnji (bilateralni odnosi).

A. Udruženje država jugoistočne Azije (ASEAN)

Prvi sastanak na vrhu ASEAN-a, održan u veljači 1976. na Baliu, okupio je predstavnike Indonezije, Malezije, Filipina, Singapura i Tajlanda te Bruneja Darussalama, Vijetnama, Laosa, Kambodže i Mjanmara. ASEAN se strogo drži načela nemiješanja u unutarnje poslove svojih članica.

EU i ASEAN partneri su i istomišljenici u izazovnom geopolitičkom kontekstu, koji vjeruju u multilateralizam utemeljen na pravilima. Tijekom četiri desetljeća ASEAN i EU uspostavili su čvrst odnos, uglavnom u trgovinskim i gospodarskim sektorima. Potencijal za veći angažman golem je i temelji se na zajedničkim interesima i vrijednostima.

Regionalna integracija Azije od strateškog je značaja za Uniju te stoga sklapa sporazume o partnerstvu i suradnji te slobodnoj trgovini s pojedinačnim članicama ASEAN-a. EU je drugi najveći partner ASEAN-a i čini 13 % ukupne svjetske trgovine ASEAN-a. ASEAN je treći najvažniji partner EU-a izvan Europe (nakon SAD-a i Kine). Konačni cilj i dalje je sklapanje sporazuma o slobodnoj trgovini između regija na razini EU-a i ASEAN-a.

Na 36. sastanku na vrhu ASEAN-a, održanom virtualnim putem u Hanoiju u lipnju 2020., naglasak je bio na odgovoru na krizu prouzročenu bolešću COVID-19, oporavku nakon pandemije i daljnjoj suradnji. Čelnici su također [pozvali na suzdržanost i nemilitarizaciju u Južnokineskom moru](#). Nakon sastanka na vrhu EU je u srpnju 2020. mobilizirao paket „Team Europe” u iznosu većem od 800 milijuna EUR za potporu mjerama na nacionalnoj i regionalnoj razini za rješavanje hitne zdravstvene krize uzrokovane bolešću COVID-19.

Parlament podupire unapređenje odnosa EU-a i ASEAN-a prema strateškom partnerstvu u cilju jačanja odnosa s parlamentima država članica ASEAN-a uspostavom međuregionalnog parlamentarnog dijaloga između EP-a i AIPA-e^[1] kojim se jača parlamentarna diplomacija.

B. Azijsko-europski sastanak (ASEM) i sastanak Parlamentarnog partnerstva Azije i Europe (ASEP)

14. Azijsko-europski sastanak (ASEM) održan je u prosincu 2019. u Madridu a cilj mu je bio jačanje gospodarske suradnje, političkog dijaloga i promicanje međuljudskih kontakata između EU-a i Azije.

U rujnu 2018. u Bruxellesu je održan 10. sastanak Parlamentarnog partnerstva Azije i Europe (ASEP-10) na kojem su partneri naglasili potrebu za učinkovitim i brzim djelovanjem na području klimatskih promjena i za suradnjom u području sigurnosti, trgovinskih odnosa i ljudskih prava. Povlačenje Sjedinjenih Američkih Država iz Pariškog sporazuma pokazalo je da su za postizanje globalnog poretka utemeljenog na pravilima vrlo važni međusobni odnosi Azije i Europe i multilateralizam, što pak zahtijeva veću transparentnost metoda rada. Jedanaesti sastanak Parlamentarnog partnerstva Azije i Europe (ASEP-11) predviđen je za 2021. u Phnom Penhu u Kambodži.

C. Indonezija

Indonezija je članica skupine G20, treća po veličini demokratska država na svijetu te najveća zemlja s muslimanskom većinom. Indonezija postaje sve važniji partner EU-a.

U travnju 2020. u Indoneziji održani su predsjednički, parlamentarni i regionalni izbori. Prvi su put održani istovremeno. Konačni rezultati pokazuju da je Joko Widodo (Indonezijska demokratska stranka) osvojio drugi mandat. Regionalni izbori zakazani su za prosinac 2020. kako bi se izabralo devet guvernera, 224 regenta i 37 gradonačelnika diljem zemlje. COVID-19 doveo je u pitanje vodstvo i široku popularnost Joka Widoda. Vlasti daju prednost razvoju infrastrukture uz pomoć stranih i privatnih ulaganja. Međutim, donošenje politika u kratkoročnom razdoblju usredotočeno je na suzbijanje pandemije i usmjeravanje gospodarstva na put oporavka. Indonezija je u listopadu 2020. donijela kontroverzni skupni zakon o otvaranju radnih mjesta, za koji vlada tvrdi da će privući ulaganja, ali se trenutačno osporava pred ustavnim sudom zbog utjecaja koji bi mogao imati na okoliš i radnička prava. Gospodarstvo Indonezije oslanja se na snažan privatni sektor. Očekuje se da će BDP Indonezije u čitavom razdoblju od 2018. do 2022. rasti za oko 5 % godišnje. Međutim, vlada je svoju

[1]AIPA: međuparlamentarna skupština ASEAN-a

prognozu smanjila na raspon od 1,1 % pada do 0,2 % rasta zbog posljedica pandemije bolesti COVID-19.

Suradnja EU-a i Indonezije temelji se na Sporazumu o partnerstvu i suradnji iz 2014. Indonezija i EU održali su četvrti sastanak Zajedničkog odbora u veljači 2020. u Jakarti, s naglaskom na nedavnim političkim i gospodarskim kretanjima, provedbi Sporazuma o partnerstvu i suradnji, sektorskoj suradnji i Odnosi između EU-a i ASEAN-a. Čelnici su ponovno istaknuli svoju predanost Pariškom sporazumu, čiji je cilj jačanje i ubrzanje njihove suradnje u području okoliša, prirodnih resursa, klimatske politike, zakonitosti šuma i kružnog gospodarstva. S obzirom na to da je palmino ulje i dalje osjetljiva tema za Indoneziju (najveći je svjetski proizvođač palmina ulja te je u okviru WTO-a podnijela pritužbu protiv politike EU-a o biogorivima), čelnici su potaknuli certifikaciju održive proizvodnje i odgovorne trgovine.

Deveti krug pregovora o sveobuhvatnom Sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Indonezije održan je u prosincu 2019. te se dotaknuo širokog raspona područja, osobito trgovine robom i uslugama, ulaganja i pravila o podrijetlu. Zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 EU i Indonezija održali su virtualni krug pregovora u većini pregovaračkih skupina u lipnju 2020. EU je treći po redu trgovinski partner Indonezije, a ukupna je vrijednost trgovine preko 30 milijardi EUR (2019.). Unija je u Indoneziju 2017. godine uložila 33,1 milijardu EUR. Peti dijalog o sigurnosnoj politici između EU-a i Indonezije održan je virtualnim putem u listopadu 2020. EU i Indonezija raspravljali su o borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma, borbi protiv narkotika, održavanju mira, pomorskoj sigurnosti, kibersigurnosti, neširenju oružja i upravljanju katastrofama.

Parlament je 24. listopada 2019. donio Rezoluciju o predloženom kaznenom zakoniku u Indoneziji kojim se omogućuje diskriminacija na temelju spola, vjeroispovijesti i seksualne orijentacije te diskriminacija manjina. Pozdravio je odluku predsjednika Widodo da odgodi njegovo usvajanje nakon velikih prosvjeda na kojima su sudjelovale tisuće ljudi diljem zemlje.

D. Mjanmar

EU je aktivan partner u demokratskoj tranziciji Mjanmara te predvodi nastojanja međunarodne zajednice za obnovom odnosa s Mjanmarom otkad se ta zemlja okrenula ponovnom uvođenju demokracije i otvaranju prema svijetu. Zbog nekoliko desetljeća međunarodne izolacije i sankcija, formalni okvirni sporazum ne postoji. Vijeće je 2016. podržalo strategiju za odnose s Mjanmarom.

Od izbora održanih 2015. koje je Unija promatrala uz sudjelovanje Parlamenta, demokratske reforme napreduju. Aung San Suu Kyi preuzela je funkcije državnog savjetnika, ministra vanjskih poslova i ministra u Uredu predsjedništva, čime je dobila stvarne izvršne ovlasti. Djelovanje nove vlade ograničeno je ustavom Mjanmara iz 2008. čiji autor je vojni režim. U Mjanmaru i dalje traje građanski rat koji je počeo 1948. U listopadu 2015. dogovoren je prekid vatre, no više pobunjeničkih etničkih skupina nije ga potpisalo.

Posljednji opći izbori održani su 8. studenoga 2020. Vladajuća Nacionalna liga za demokraciju (NLD) Aung San Suu Kyi osvojila je dovoljno mandata u parlamentu da

formira novu vladu iako je oporba, koju podupire vojska Mjanmara, optužila vladu za nepravilnosti.

EU je snažan gospodarski partner i donator razvojne pomoći za poticanje razvoja demokracije i uspostavu institucija, za što je u razdoblju između 2014. i 2020. dodijelio iznos od 688 milijuna EUR. Ukupna vrijednost trgovine između EU-a i Mjanmara 2019. godine iznosila je 3,4 milijardi EUR. Kao jedna od najslabije razvijenih zemalja Mjanmar ostvaruje korist od trgovinske inicijative „Sve osim oružja” (EBA) u okviru Općeg sustava povlastica, čime se poduzećima omogućuje izvoz bez carina i kvota na tržište EU-a za sve proizvode osim oružja i streljiva.

Mjanmar se suočava s eskalacijom napetosti među zajednicama. Četvrti sastanak mirovne konferencije Unije „21. stoljeće Panglong” nastavljen je 21. kolovoza 2020. Cilj je konferencije riješiti sukobe između vojnih i etničkih pobunjeničkih skupina pretvaranjem sporazuma o prekidu vatre na nacionalnoj razini u trajno rješenje.

Šesti dijalog EU-a i Mjanmara o ljudskim pravima održan je u listopadu 2020. EU i Mjanmar raspravljali su o stanju u saveznim državama Rakhine, Kachin i Shan, pristupu humanitarnoj pomoći i situaciji interno raseljenih osoba, kao i o odgovornosti za navodna kršenja ljudskih prava, temeljnim pravima i slobodama, gospodarskim, radničkim i socijalnim pravima, pravima žena i suradnji u području ljudskih prava u multilateralnim forumima. Nadalje, EU je ponovno potvrdio svoju snažnu potporu demokratskoj tranziciji Mjanmara, posebno u kontekstu njegova mirovnog procesa i procesa pomirenja.

Prisutni su ozbiljni problemi u vezi s ljudskim pravima, što se prvenstveno odnosi na progon pripadnika naroda Rohingya u državi Rakhine. Od kolovoza 2017. više od 800 000 pripadnika naroda Rohingya izbjeglo je u Bangladeš bježeći od progona u Mjanmaru. U kolovozu 2019. tisuće je izbjeglica odbilo pokušaje Bangladeša, Mjanmara i UN-a da zbog sigurnosnih razloga provedu njihovu repatrijaciju.

Parlament je osudio kršenja ljudskih prava pripadnika naroda Rohingya u svojoj rezoluciji od 19. rujna 2019. Gambija je u studenom 2019. pred Međunarodnim kaznenim sudom podnijela tužbu protiv Mjanmara na temelju Konvencije UN-a o genocidu. Aung San Suu Kyi pojavila se pred Međunarodnim kaznenim sudom u prosincu 2019. odbacivši optužbe o namjeri genocida te je stala u obranu Tatmadawa, oružanih snaga Mjanmara. U siječnju 2020. Međunarodni kazneni sud odredio je „privremene mjere” kojima se od Mjanmara zahtijeva da zaustavi nasilje u Rakhineu i sačuva dokaze o mogućem genocidu.

E. Filipini

U svibnju 2016. predsjedničke izbore dobio je Rodrigo Duterte s 39 % osvojenih glasova. U borbu protiv trgovine drogom Duterte je uveo kontroverzne mjere kao na primjer da u prekršitelje treba pucati s namjerom da ih se ubije, što je dovelo do očitih povreda ljudskih prava. Predsjednik Duterte promijenio je vanjsku politiku Filipina uspostavom novog saveza s Rusijom i Kinom, unatoč sporu oko Južnokineskoga mora i činjenici da su Filipini jedna od država ASEAN-a uključenih u taj spor. ASEAN i Kina pokušavaju se dogovoriti o kodeksu ponašanja, ali su pregovori prekinuti zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19.

U svibnju 2017. Duterte je proglasio izvanredno stanje na Mindanau do kraja 2019., uglavnom zbog prisutnosti militantata tzv. Islamske države u Marawiju, gradu s muslimanskom većinom i u drugim gradovima. Islamska država preuzela je odgovornost za napade do kojih je došlo u rujnu 2019. na jugu Filipina. EU je tijekom godina podupirao mirovni proces iz Mindanaa i pozdravio mirno održavanje referendumu početkom 2019. EU je i dalje predan pružanju potpore autonomnoj regiji Bangsamoro na otoku Mindanau s pomoću različitih instrumenata.

Prema nekoliko istraživanja, velika većina građana Filipina odobrava vladine mjere u vezi s kontrolom širenja bolesti COVID-19 i njezine napore da pomogne onima koji su izgubili posao. Duterte uživa sve veće povjerenje, a sljedeći predsjednički izbori na Filipinima održat će se u svibnju 2022.

EU je sve više zabrinut zbog kršenja ljudskih prava, posebno zbog izvansudskih pogubljenja povezanih s „ratom protiv droga” i protuterorističkim zakonom donesenim u srpnju 2020. S obzirom na to da Filipini od prosinca 2014. imaju korist od sustava trgovinskih povlastica EU-a OSP+, na 108. zasjedanju Konferencije Međunarodne organizacije rada u Ženevi u lipnju 2019. EU je podsjetio Filipine na njihovu obvezu ratifikacije i provedbe međunarodnih konvencija o ljudskim i radničkim pravima, kao što je navedeno u sporazumu OSP+.

EU i Filipini potpisali su 2011. Sporazum o partnerstvu i suradnji, koji je stupio na snagu u ožujku 2018. Prvi [Zajednički odbor](#) sastao se u Bruxellesu 28. siječnja 2020. i osnovao tri specijalizirana pododborna: o razvojnoj suradnji, o trgovini, ulaganjima i gospodarskoj suradnji, te o dobrom upravljanju, vladavini prava i ljudskim pravima.

Zajednički odbor Filipinima i EU-u omogućuje da razviju puni potencijal za suradnju u različitim sektorima u cilju podizanja bilateralne suradnje na višu razinu i jačanja veza utemeljenih na uzajamnom interesu i poštovanju.

S iznosom od 325 milijuna EUR dodijeljenih za razdoblje od 2014. do 2020. EU je važan izvor donacija Filipinima. Prioritetna područja su vladavina prava i uključivi rast. Bilateralna trgovina robom između EU-a i Filipina 2019. iznosila je 14,9 milijardi EUR, a EU je četvrti po redu trgovinski partner Filipina. Pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Filipina započeli su u prosincu 2015., a prvi krug održan je u svibnju 2016. Njima je obuhvaćen širok raspon pitanja, uključujući carine, necarinske prepreke trgovini, trgovinu uslugama i ulaganja, kao i trgovinske aspekte javne nabave, intelektualnog vlasništva, tržišnog natjecanja i održivog razvoja.

U Rezoluciji od 17. rujna 2020. Parlament je pozvao EU i države članice da proaktivno podupru donošenje rezolucije u Vijeću UN-a za ljudska prava. U toj se rezoluciji također poziva Komisiju da privremeno obustavi trgovinske povlastice za Filipine zbog nepoštovanja uvjeta o ljudskim pravima.

F. Vijetnam

Suradnja EU-a i Vijetnama temelji se na Sporazumu o partnerstvu i suradnji iz 2016. Za razdoblje od 2014. do 2020. izdvojeno je ukupno 400 milijuna EUR, i to ponajprije za dobro upravljanje, energetiku i klimatske promjene, posebno u delti Mekong.

Vijetnam je i dalje jednostranačka komunistička država bez političkih sloboda, iako je jedna od najuspješnijih tranzicijskih zemalja u prijelazu iz propalog komunističkog

ekonomskog sustava na otvoreno tržišno gospodarstvo. To je jedna od država ASEAN-a s najbržim rastom, od 2010. do 2020. zabilježena je prosječna stopa rasta BDP-a od gotovo 7%. Godine 2019. trgovina robom između EU-a i Vijetnama dosegla je 45,5 milijardi EUR, a izravna strana ulaganja EU-a u Vijetnamu 2018. iznosila su 7,4 milijardi EUR.

Parlament je 12. veljače 2020. dao suglasnost Sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Vijetnama te Sporazumu o zaštiti ulaganja. EU i Vijetnam ratificirali su Sporazum o slobodnoj trgovini 8. lipnja 2020., a stupio je na snagu 1. kolovoza 2020. Taj sporazum o uključuje trenutno ukidanje 65 % carina na izvoz iz EU-a u Vijetnam i 71 % takvih carina na uvoz iz Vijetnama. Sporazum o zaštiti ulaganja između EU-a i Vijetnama tek trebaju ratificirati pojedinačne države članice EU-a.

EU i Vijetnam su 4. ožujka 2019. u Bruxellesu održali osmi krug Dijaloga o ljudskim pravima. Raspravljalo se o područjima poput slobode izražavanja, smrtne kazne i kibersigurnosti. EU i Vijetnam potpisali su 17. listopada 2019. okvirni sporazum o sudjelovanju kako bi se utvrdila pravna osnova za sudjelovanje Vijetnama u operacijama EU-a za upravljanje krizama.

G. Tajland

Partnerstvo između EU-a i Tajlanda temelji se na okvirnom sporazumu potpisanom 1980. U ožujku 2013. dovršeni su pregovori o Sporazumu o partnerstvu i suradnji, međutim sporazum je suspendiran nakon vojnog udara 2014. Vijeće je 14. listopada 2019. usvojilo zaključke o ponovnoj postupnoj uspostavi političkih odnosa. Otad je ostvaren napredak u pripremi za blagovremeno potpisivanje Sporazuma o partnerstvu i suradnji, čime bi se znatno povećala suradnja između EU-a i Tajlanda. U međuvremenu se poduzimaju i koraci za nastavak pregovora o ambicioznom i sveobuhvatnom sporazumu o slobodnoj trgovini.

EU je treće po redu izvozno tržište Tajlanda, a Tajland je jedan od glavnih trgovinskih partnera EU-a u okviru ASEAN-a. Vrijednost bilateralne trgovine 2019. iznosila je 33,1 milijardu EUR. Na 14. sastanku visokih dužnosnika EU-a i Tajlanda 16. listopada 2019. u Bruxellesu raspravljalo se o trgovini, migracijama, suradnji, klimatskim promjenama i pitanjima ljudskih prava.

Tajland je ustavna monarhija, međutim od 22. svibnja 2014. na vlasti je vojna hunta. Vojska je ugušila oporbu nametanjem izvanrednog stanja, a prijavljena su i kršenja ljudskih prava. Kralj Bhumibol Adulyadej umro je krajem 2016. Kralj Maha Vajiralongkorn Bodindradebayavarangkun okrunjen je u svibnju 2019., iako je već dvije godine bio na prijestolju.

Uz brojne optužbe za izborne manipulacije, loše informiranje i nedosljednosti u izlasku birača, na općim izborima 24. ožujka 2019. pobjedu je odnijela provojna stranka. Prayuth Chan-ocha, bivši vojni lider 2014., imenovan je premijerom u lipnju 2019. Chan-ocha već je bio premijer od 2014. do 2019. u okviru Nacionalnog vijeća za mir i red (NCPO). Iako je vladavina hunte službeno završila u srpnju 2019., vojska još ima utjecaj na vladu.

Aktualni prosvjedi Tajlandana protiv vlade premijera Prayuta Chan-ochu uključivali su zahtjeve za reformu tajlandske monarhije, što je nezabilježeno u suvremenom dobu.

Prvi val prosvjeda pokrenut je 23. veljače 2020. odlukom Ustavnog suda o raspuštanju Stranke budućnosti, oporbene stranke popularne među mladima. Stranka budućnosti dobila je treći najveći broj zastupničkih mjesta u Zastupničkom domu nakon izbora u ožujku 2019. te se posljednjih mjeseci pokazala kao najaktivnija oporbena stranka. Tajlandska vlada proglasila je 15. listopada 2020. izvanredno stanje kako bi pokušala okončati prosvjede, zadržavajući pravo na nametanje policijskog sata i proglašenje izvanrednog stanja.

Hunta je u veljači 2017. pokrenula mirovne pregovore s pobunjenicima u južnim pokrajinama s većinskim muslimanskim stanovništvom. Tajland je 21. siječnja 2020. u Kuala Lumpuru službeno pokrenuo mirovni proces s pobunjeničkom skupinom Barisan Revolusi Nasional Melayu Patani (BRN) s juga Tajlanda. U pregovorima je posredovala Malezija.

Parlament je donio rezolucije o ljudskim pravima, radnicima migrantima i pravima radnika u Tajlandu.

H. Kambodža

Suradnja EU-a s Kambodžom uspostavljena je 1977. godine Sporazumom o suradnji. EU je najveći donator Kambodže te je za razdoblje od 2014. do 2020. izdvojeno 410 milijuna EUR za poboljšanje rada državne uprave i vladavinu prava te za sud za Crvene Kmere. Godine građanskog rata pretvorile su Kambodžu u jednu od najsiromašnijih zemalja jugoistočne Azije. Nakon Pariškog mirovnog sporazuma iz 1991. Kambodža je 1993. donijela ustav kojim su postavljeni temelji liberalne, višestranačke demokratske države s redovitim izborima. Vijeće je 26. veljače 2018. usvojilo zaključke o Kambodži u svjetlu političkih promjena i kontinuiranog narušavanja demokracije, poštovanja ljudskih prava i vladavine prava.

Premijer Hun Sen i njegova vladajuća Kambodžanska narodna stranka (CPP) pobijedili su na općim izborima 29. srpnja 2018., iako oporba tvrdi da izborni postupak nije bio slobodan niti pravedan. Vođa oporbe Kambodžanske stranke nacionalnog spasa (CNRP), Kem Sokha, uhićen je u rujnu 2017. Sam Rainsy, bivši vođa CNRP-a, samoinicijativno je otišao u izgnanstvo 2015. Stranka CNRP raspuštena je u studenom 2017. Premda je kućni pritvor Kema Sokhe ukinut u studenome 2019., i dalje je pod sudskim nadzorom, sudit će mu se za izdaju te mu je zabranjeno sudjelovanje u bilo kakvoj političkoj aktivnosti. U rujnu 2020. premijer Hun Sen navodno je izjavio da bi sudski postupak protiv Sokhe mogao trajati i do četiri godine, do nakon lokalnih izbora 2022. ili nacionalnih izbora 2023.

Komisija je u veljači 2020. odlučila povući dio carinskih povlastica dodijeljenih Kambodži u okviru trgovinske inicijative „Sve osim oružja” zbog ozbiljnog i sustavnog kršenja načela ljudskih prava sadržanih u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima. Odgovarajuća uredba stupila je na snagu 25. travnja 2020., a primjenjuje se od 12. kolovoza 2020. Gospodarstvo Kambodže oslanja se na međunarodnu pomoć i izvoz odjeće te uvelike ovisi o troškovima rada. Ukidanje carinskih povlastica i njihova zamjena standardnim carinama EU-a uglavnom se odnose na odjeću i obuću. Ukidanje se odnosi na otprilike jednu petinu godišnjeg izvoza Kambodže u Europsku uniju u vrijednosti od 1 milijardu EUR.

Parlament je u rujnu 2017. donio rezoluciju u kojoj poziva kambodžansku vladu da okonča politički motivirani progon Kema Sokhe. U rujnu 2018. ponovno je donio rezoluciju u kojoj poziva na to da se odbace sve optužbe protiv Kema Sokhe i da ga se smjesta pusti na slobodu.

I. Singapur

Unija i Singapur usko surađuju na području poduzetništva, znanosti i tehnologije. EU i Singapur su 13. veljače 2019. ratificirali tri sporazuma „nove generacije”, i to: Sporazum o partnerstvu i suradnji između EU-a i Singapura, Sporazum o slobodnoj trgovini između EU-a i Singapura i Sporazum o zaštiti ulaganja između EU-a i Singapura. Sporazum o slobodnoj trgovini sa Singapurom stupio je na snagu 21. studenog 2019. Ti sporazumi služe jačanju međusobnih političkih, gospodarskih i trgovinskih veza i njima će se znatno smanjiti carine na obje strane. Tehničke i nekarinske prepreke trgovini robom uklonit će se u velikom broju sektora.

EU je treći po redu najvažniji trgovinski partner Singapura. Ukupna trgovinska razmjena robe između EU-a i Singapura 2019. je dosegla 47 milijardi EUR. Singapur je važno odredište europskih ulaganja u Aziji gdje su 2017. europska izravna strana ulaganja iznosila 227 milijardi EUR. S druge strane, Singapur je treći najveći azijski ulagač u EU-u. Umjesto prvotno predviđenog datuma u travnju 2021., Singapur je održao opće izbore 10. srpnja 2020., čime je premijeru Leeu Hsienu Loongu i njegovoj vladi omogućeno da se nose s trenutačnom prijetnjom bolesti COVID-19 i njezinim gospodarskim izazovima. Lee Hsien Loong i njegova Narodna akcijska stranka (PAP) osvojili su 83 od 93 mandata u Parlamentu, dok je najveća oporbena skupina, Radnička stranka, zabilježila dosad najbolji rezultat i osvojila deset mjesta. PAP nikad nije izgubio izbore i od 1959. upravlja tim gradom-državom. Premijer Lee Hsien Loong odavno je izjavio da će predati vlast prije nego što navršši 70 godina, odnosno 2022. Trebao bi ga naslijediti njegov zamjenik, ministar financija Heng Swee Keat.

EU i Parlament podupiru rad civilnog društva u Singapuru, te istovremeno nedvosmisleno pozivaju na ukidanje smrtne kazne.

J. Brunej Darussalam

Državom upravlja brunejski sultan Hassanal Bolkiah, međutim princ Billah Bolkiah preuzima sve više odgovornosti. Politička liberalizacija ne postoji. Kazneni zakon reformiran je 2014. kako bi uključio novi pristup koji se temelji na šerijatskom pravu. U travnju 2019. donesen je novi kazneni zakon kojim se uvode novi oblici kažnjavanja, uključujući smrt kamenovanjem za homoseksualne odnose i preljub te amputaciju udova zbog krađe. Nakon protesta međunarodne zajednice, Brunej je produžio moratorij na smrtnu kaznu.

EU aktivno radi na jačanju odnosa s Brunejom, ali još nije postignut okvirni sporazum. Pregovori o Sporazumu o partnerstvu i suradnji između EU-a i Bruneja trenutačno su u tijeku i njime će se obuhvatiti niz političkih i gospodarskih područja. Okvir za suradnju ponajprije je ASEAN. EU je 2018. bio peti najveći trgovinski partner Bruneja u području robe, uz ukupnu vrijednost od 740 milijuna EUR. Između EU-a i Bruneja trguje se uglavnom strojevima, motornim vozilima i kemikalijama.

U Rezoluciji od 18. travnja 2019. Parlament je oštro osudio stupanje na snagu šerijatskog kaznenog zakona. Ponovno je osudio smrtnu kaznu i istaknuo da se odredbama šerijatskog kaznenog zakona krše obveze Bruneja u skladu s međunarodnim pravom o ljudskim pravima.

K. Laos (Laoska Narodna Demokratska Republika)

Suradnja EU-a i Laosa utemeljena je 1997. godine Sporazumom o suradnji. EU je za razdoblje od 2016. do 2020. izdvojio preko 500 milijuna EUR za potporu Osmom nacionalnom društveno-ekonomskom razvojnom planu Laosa usmjerenom na postizanje visoke stope gospodarskog rasta, uz opći cilj izlaska iz skupine najnerazvijenijih zemalja do 2020. Povjerenik za razvoj Mimica posjetio je Laos u rujnu 2019. kako bi ojačao odnose i raspravljao o temama kao što su prehrana, dobro upravljanje i trgovinska pomoć.

Laos je jednostranačka država. Od završetka građanskog rata 1975. na vlasti je Narodna revolucionarna stranka Laosa koja zemljom upravlja željeznim stiskom i bez oporbe. Sljedeći nacionalni izbori u toj zemlji zakazani su za 2021. S ciljem privlačenja većih ulaganja, Laos produbljuje odnose s Kinom i ASEAN-om. Gospodarske reforme dovele su do održivog gospodarskog rasta većeg od 7 % od 2014. Pandemija bolesti COVID-19 donijela je nove izazove tom programu i ozbiljno utječe na gospodarski rast koji će se 2020. smanjiti na procijenjeni raspon od -0,6 do -2,4 %.

Unatoč gospodarskim reformama zemlja je i dalje siromašna i ovisna o međunarodnoj pomoći. Laos spada među najnerazvijenije zemlje pa je stoga uključen u sustav povlastica EU-a nazvan „Sve osim oružja”. Ukupna vrijednost trgovine između EU-a i Laosa 2019. godine iznosila je 380 milijuna EUR.

EU pridaje posebnu važnost stanju ljudskih prava, uključujući situaciju osoba raseljenih zbog izgradnje velikih brana na Mekongu. Deveti po redu godišnji sastanak EU-a i Laoske Narodne Demokratske Republike održan je u ožujku 2019. u Vientianeu. Na 108. zasjedanju Konferencije Međunarodne organizacije rada u Ženevi u lipnju 2019. EU je pozvao Laos da riješi pitanje seksualnog iskorištavanja djece.

L. Malezija

EU i Malezija zaključili su pregovore o Sporazumu o partnerstvu i suradnji u prosincu 2015. godine. Na zahtjev Malezije pregovori o Sporazumu o slobodnoj trgovini između EU-a i Malezije privremeno su obustavljeni nakon sedam krugova u travnju 2012. EU je treći najveći trgovinski partner Malezije i jedan od najvećih stranih ulagača. Tijekom 2017. ulaganja u tu zemlju dosegla su iznos od 24,5 milijardi EUR. Ukupna trgovina robom između EU-a i Malezije 2019. iznosila je 36,6 milijardi EUR. Rast malezijskog BDP-a iznosio je 4,5 % u 2019., ali je 2020. pandemija bolesti COVID-19 utjecala na rast.

Krajem ožujka 2019. Komisija je najavila da bi korištenje palmina ulja u gorivu namijenjenom za uporabu u prometu trebalo postupno ukinuti na temelju Direktive o energiji iz obnovljivih izvora kojom se utvrđuje cilj održive bioenergije od 32 %. Indonezija i Malezija protestirale su i podnijele pritužbe Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. EU tvrdi da proizvodnja palmina ulja uzrokuje prekomjerno krčenje šuma. Međutim, Malezija ustraje u tome da radi na poboljšanju održivosti svoje

industrije palminog ulja. Malezija, koja je drugi najveći svjetski proizvođač palmine ulja, postupit će, u znak solidarnosti s Indonezijom, kao treća strana u njezinoj pritužbi. Malezijska koalicija Barisan Nasional, koja uključuje Ujedinjenu malezijsku nacionalnu organizaciju (UMNO) u svibnju 2018. je prvi put u povijesti poražena na općim izborima. Premijer Mahathir Mohamad, vođa Saveza nade (Alliance of Hope), zamijenio je Najiba Razaka, koji se suočava s kaznom zatvora od dvanaest godina zatvora, u ovisnosti o ishodu žalbenog postupka. U studenom 2019. oporbena koalicija Barisan Nasional (BN) osvojila je naknadne izbore i srušena je vlast premijera Mahathira Mohamada. Uz potporu UMNO-a u ožujku 2020. Muhyiddin Yassin, predsjednik Ujedinjene autohtone stranke (PPBM), prisegnuo je pred kraljem Abdullahom kao premijer na čelu nove koalicije Perikatan Nasional (PN). Međutim, 13. listopada 2020. vođa oporbe Anwar Ibrahim sastao se s kraljem kako bi dokazao da ima uvjerljivu parlamentarnu većinu za formiranje nove vlade te je pozvao premijera Muhyiddina Yasina da podnese ostavku. Europski parlament osudio je postojanje smrtne kazne, nedostatak poštovanja prava LGBTI osoba i gušenje javnog nezadovoljstva kao i nemogućnost mirnog izražavanja mišljenja i javne rasprave.

Jorge Soutullo / Andreas Striegnitz
11/2020

